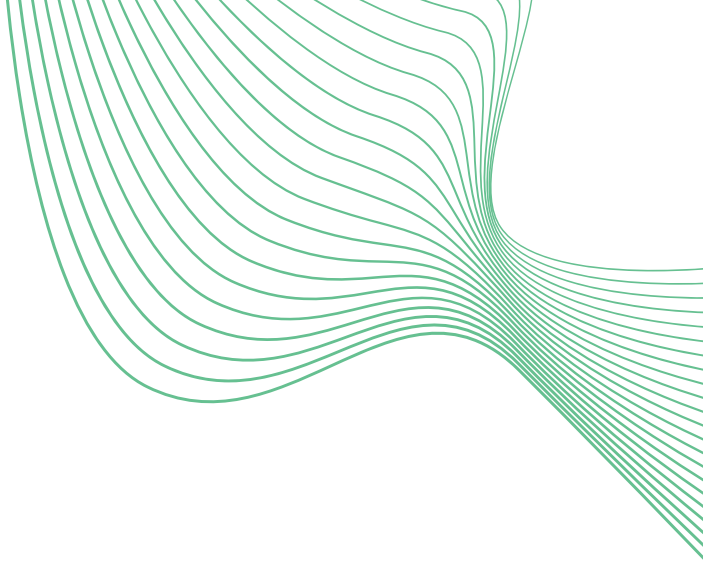

iConTxt

iConTxt

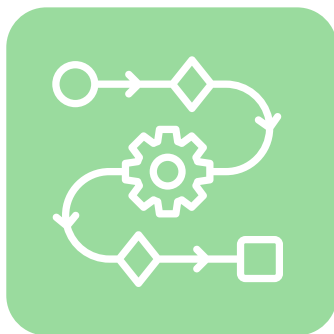
Kunstmatige intelligentie voor onderzoek
naar literatuur in vertaling

Inleiding

Het iConTxt-project levert een innovatieve toegang tot de Digitale Bibliotheek en Bibliografie voor Literatuur in Vertaling (DLBT) door geavanceerde kunstmatige intelligentie te gebruiken om het potentieel van haar collecties te ontsluiten. Als een van de meest uitgebreide bronnen op het gebied van literatuur in vertaling is de DLBT van groot wetenschappelijk belang. Een aanzienlijk deel van het in de DLBT verzamelde materiaal blijft echter door taalbarrières moeilijk toegankelijk. iConTxt biedt hiervoor een unieke oplossing, door teksten te vertalen en verbanden te illustreren.

Het project is gezamenlijk ontwikkeld door acht Europese universiteiten* in samenwerking met de Universiteitsbibliotheek Wenen en maakt gebruik van Large Language Models (LLM's) om metadatacuratie te automatiseren, Engelstalige versies en samenvattingen van receptiemateriaal te genereren en nieuwe contextuele kennis te produceren op basis van bestaande gegevens in de DLBT. Op die manier transformeert iConTxt geïsoleerde records tot onderling verbonden, onderzoeksgerichte informatie.

Geautomatiseerde
metadatacuratie

Engelstalige
samenvattingen van
receptiedocumenten

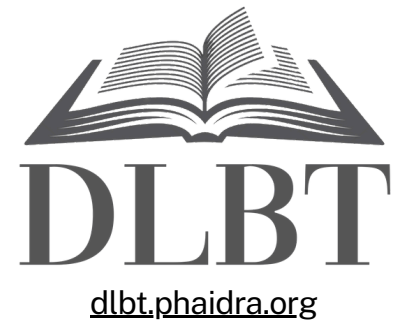
Nieuwe contextuele
inzichten uit
bestaande gegevens

De in de software geïntegreerde AI-tools transformeren de DLBT tot een dynamische, zichzelf verrijkende onderzoeksinfrastructuur.

iConTxt biedt een gebruiksvriendelijke toegang **voor onderzoekers, studenten, vertalers, literair agenten, culturele instellingen en beleidsmakers** en creëert nieuwe kansen voor interculturele analyse, onderwijsinnovatie en literaire uitwisseling.

DLBT en DLIT

De Digitale Bibliotheek en Bibliografie voor Literatuur in Vertaling en Adaptatie (DLBT) werd ontwikkeld aan de Universiteit van Wenen als een open infrastructuur voor het documenteren van de internationale circulatie van literaturen via vertaling, adaptatie en receptie. Zij brengt twee onderling verbonden componenten samen: een digitale bibliografie en een digitale bibliotheek, die elk uitgebreide gegevens over vertalingen, adaptaties en receptiedocumenten bevatten.

70,000+ records

25,000+ assets

De DLBT is een Digital Humanities-platform: Tools voor visualisatie en tekstanalyse maken het mogelijk om vertaal- en receptiegegevens te verkennen en patronen, trends en verbanden in de transnationale circulatie van teksten te identificeren.

De DLBT wordt aangevuld door het project Dutch Literature in Translation (DLIT). DLIT brengt de receptie van Nederlandstalige literatuur in het buitenland in kaart. Samen hebben deze projecten een uitgebreide, meertalige onderzoeksomgeving gecreëerd die literaire werken, vertalers, uitgevers en culturele bemiddelaars met elkaar verbindt. De kracht van dit netwerk ligt in de expertise van medewerkers uit meer dan een dozijn landen die samenwerken om het bibliografische en digitale corpus verder uit te breiden en te verfijnen.

De DLBT is erg omvangrijk en zeer informatief, maar enerzijds maken taalbarrières een groot deel van het receptiemateriaal voor gebruikers die de oorspronkelijke taal van de documenten niet beheersen, moeilijk toegankelijk, en anderzijds overschrijden schaal en complexiteit van de DLBT ondertussen de grenzen van handmatige curatie.

De uitdaging was dus zowel de overwinning van de taalbarrières als ook de juiste omgang met de groeiende complexiteit van de DLBT. Het DLIT-project had al aangetoond welke wetenschappelijke meerwaarde ontstaat door vertaal- en receptiegegevens grensoverschrijdend met elkaar te verbinden. iConTxt bouwt erop voort door AI-gestuurde methoden te introduceren die waarborgen dat deze bronnen accuraat, vindbaar en gemakkelijk interpreteerbaar blijven. Door de integratie van AI verschuift iConTxt van louter visualisatie naar intelligente kennisgeneratie. Deze evolutie markeert de beslissende stap van eenvoudig digitaal archiveren naar actieve kennisproductie binnen het domein van de internationale literatuurstudie.

Import en validatie

Geautomatiseerde procedures verifiëren bibliografische records, identificeren inconsistenties en detecteren dubbele vermeldingen.

Geïntegreerde OCR-correctie verbetert de kwaliteit van gedigitaliseerde teksten en maakt zoekopdrachten mogelijk.

iConTxt Info-pakketten

De iConTxt-workflow gebruikt AI-modellen om receptiedocumenten te verwerken en gestructureerde Info-pakketten te genereren. Elk pakket bevat een Engelstalige samenvatting, centrale onderzoeksvraag en thema's en vormt een samenhangende kennisbasis die toegankelijkheid vergroot en documentvergelijking faciliteert.

1

2

3

4

Metadata-verrijking

Het systeem wordt ingezet om metadata te verfijnen en uit te breiden door auteurs, vertalers, uitgevers en werken met elkaar te verbinden. Koppeling met externe repositoria (VIAF, GND, Wikidata) zorgt voor semantische consistentie en meertalige interoperabiliteit.

Contextuele kennis

Een Retrieval-Augmented Generation- (RAG-)pipeline combineert de kennisbasis van iConTxt met DLBT-metadata en externe bronnen (geselecteerde websites en repositoria). Deze manier om informatie te genereren garandeert dat ze verankerd blijft in verifieerbare bronnen.

Verwachte resultaten

Door AI-tools rechtstreeks in het DLBT-systeem te integreren, opent iConTxt de deur naar literaire ontdekkingen die voorheen buiten bereik lagen. Voor het eerst kunnen onderzoekers, studenten en literatuurlijfhebbers de rijke, meertalige schatkamers van de DLBT verkennen, ongeacht hun technische expertise of de talen die zij spreken. Dit platform zet complexe data om in toegankelijke inzichten en stelt de gebruikers in staat na te gaan hoe Nederlandse literatuur de wereld rondreist, culturen beïnvloedt en over de grenzen heen gesprekken stimuleert.

Wetenschappelijk onderzoek

Voor onderzoekers ontsluit iConTxt nieuwe mogelijkheden om vertaalstromen, receptiepatronen en transnationale literaire interacties te traceren. Door Engelstalige vertalingen en samenvattingen van meertalig receptiemateriaal aan te bieden, stelt het academici in staat documenten te analyseren die voorheen ontoegankelijk waren vanwege taal-barrières.

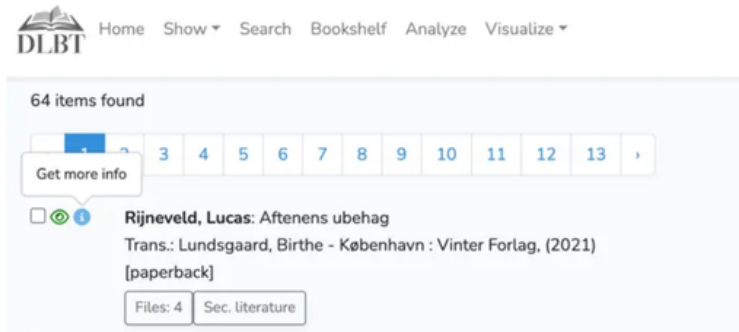
iConTxt maakt een geïntegreerde analyse van de digitale bibliotheken binnen de DLBT mogelijk en ondersteunt deze integratie met importtools voor gegevens uit andere bronnen.

Onderzoekers kunnen nu:

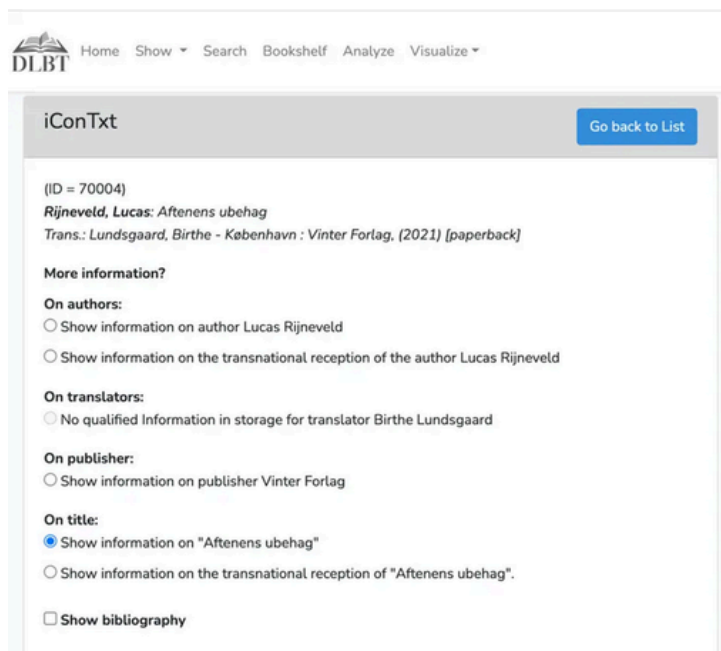
- Systematische studies en recensies over Nederlandse literatuur in vertaling met elkaar vergelijken
- De transnationale rol van auteurs, boeken en uitgevers in verschillende culturele contexten onderzoeken
- Receptiepatronen in diverse landen en tijdperiodes analyseren

Praktisch

<https://dlbt.phaidra.org/icontxt/interaction-and-access>

‘Get more info’ leidt naar iConTxt

iConTxt

- verstrekt informatie over vertaling, vertaler en uitgever
- informeert over de positie van de auteur binnen het Nederlandse en internationale literaire veld
- contextualiseert vertalingen in een dynamische, transnationale context

Toekomstperspectieven

iConTxt vormt een cruciale stap in de transformatie van de DLBT van een statisch bibliografisch repertorium naar een dynamische onderzoeksinfrastructuur. Door grootschalig databeheer en menselijke redactionele expertise te combineren, laat iConTxt zien hoe kunstmatige intelligentie de geesteswetenschappen kan versterken, zonder de wetenschappelijke interpretatie te vervangen.

In de volgende ontwikkelingsfasen zal het project zich zowel technologisch als conceptueel verder uitbreiden. De onmiddellijke prioriteiten zijn onder meer:

- uitbreiding van het corpus met aanvullende talen en ondervertegenwoordigde regio's, om taalkundige onevenwichtigheden aan te pakken en een inclusievere dekking van de mondiale literaire receptie te waarborgen;
- verfijning van de multi-promptstrategie en de redactionele validatieworkflows om de feitelijke nauwkeurigheid en stilistische kwaliteit verder te verbeteren;
- verdieping van de interoperabiliteit met andere onderzoeksinfrastructuren, zoals de Digitale Bibliotheek voor de Nederlandse Letteren (DBNL), de Koninklijke Bibliotheek (KB) en Nederlandse en Vlaamse literatuurfondsen, met het oog op een naadloze uitwisseling van metadata.

Op langere termijn beoogt iConTxt te fungeren als model voor duurzaam en ethisch verantwoord gebruik van AI in de digital humanities. Door geautomatiseerde kennisgeneratie te koppelen aan cyclische menselijke verificatie, transparante methodologieën en ecologische terughoudendheid, biedt het project een reproduceerbaar kader voor uiteenlopende literaire en culturele databanken. Via deze integratie van technologie, wetenschappelijke expertise en ethische reflectie draagt iConTxt bij tot een bredere visie op literatuur als een transnationaal ecosysteem.

iConTxt fungeert ook als een praktische leeromgeving voor digitale en AI-geletterdheid binnen opleidingen vertaling en literatuurstudies. Het project biedt een unieke context waarin studenten:

- leren AI-gegenereerde inhoud kritisch te evalueren en automatisch gegenereerde teksten te herkennen;
- de nauwkeurigheid en kwaliteit van geautomatiseerde vertalingen en samenvattingen kritisch beoordelen;
- transnationale literaire receptie begrijpen via praktische, explorerende activiteiten.

De AI-modules van iConTxt bereiden studenten voor op een toekomst waarin AI-tools een integraal onderdeel vormen van literair en cultuurwetenschappelijk onderzoek.

In samenwerking met het PETRA-NED-netwerk is een specifieke reeks onderwijsmodules ontwikkeld ter ondersteuning van deze opleidingsfunctie. De modules zijn ontworpen voor universitaire cursussen en workshops over literaire vertaling uit het Nederlands en sluiten aan bij het PETRA-E Europese competentiekader.

PROJECTLEIDING

Herbert Van Uffelen (Universität Wien)

Małgorzata Dowlaszewicz (Uniwersytet Wrocławski)

Dit project werd gerealiseerd met financiële steun van de Nederlandse Taalunie.

universität
wien

Uniwersytet
Wrocławski

taal:
unie